

ประโยค ป.ธ.๕
แปล มคอเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๑. อิทมโวจ ภควา อิหํ วตฺวาน	สุคโต อถาปรํ เอตทโวจ สตถา
ปฺพุเพว ทานา สุมโน	ทํ จิตฺตํ ปสาทเย
ทตฺวา อตฺตมโน โหติ	เอสา ยญฺญสฺส สมฺปทา ฯ
วितฺราโค วิตฺโทโส	วิตฺโมโห อนาสโว
เขตฺตํ ปุญฺญสฺส	สมฺปนฺนํ สญฺญตา พุรฺหมจาริโน
สยํ อัจฉยิตฺวาน	ทตฺวา สเยหิ ปาณิภิ
อตฺตโน ปฺรโต เจโส	ยญฺโฆ โหติ มหฺปฺพลโ
เอวํ ยชิตฺวา เมธาวิ	สทฺโธ มุตฺเตน เจตฺสา
อพฺยาปชฺฌํ สุขํ โลกํ	ปณฺหิโต อุปฺปชฺชตีติ ฯ

ฉกฺกงฺคุตฺตเร ปจฺมปณฺณาสกสฺส จตฺตถวคฺเค ฉฟํคทานสฺสุตํ ฯ

ฉฟํคสมนฺนาคตาติ ฉหิ คฺคณฺงเคหิ สมนฺนาคตา ฯ ทกฺขิณาติ ทานํ ฯ ปุพฺพเพว
 ทานา สุมโนติ ทานํ ทสฺสามีติ มาสทฺตมมาสโต ปฏฺจาย โสมนสฺสปฺตโต โหติ ฯ
 เอตถ หิ ปุพฺพเจตนา ทสฺสามีติ จิตฺตฺปฺปาทกาลโต ปฏฺจาย อีโต อุกฺกจฺเตน ทานํ
 ทสฺสามีติ เขตฺตคฺคหฺณํ อาทิ กตฺวา จินฺเตนฺตสฺส ลพฺภติ ฯ ทํ จิตฺตํ ปสาเทตีติ
 เอวํ วุตฺตา มุญฺจนเจตนา ปน ทานกาเลเยว ลพฺภติ ฯ ทตฺวา อตฺตมโน โหตีติ
 อยมฺปน อปรเจตนา อปรปรํ อนุสฺสรนฺตสฺส ลพฺภติ ฯ วิตฺราคาติ วิตฺตราคา
 ชีณาสวา ฯ ราควินยาย วา ปฏฺธิปฺนนาติ ราควินยปฺปฏฺธิปํ ปฏฺธิปฺนนา ฯ อุกฺกฏฺจเทสนา
 เจสา ฯ น เกวลมฺปน ชีณาสวานํ อนาคามิสกทาคามิสฺเสตปฺนนานมฺปิ อนตฺมโส
 ตทหฺปฺปพฺพชิตฺสส ภาณทคฺคาทกสามเณรสฺสาปิ ทินฺนา ทกฺขิณา ฉฟํคสมนฺนาคตา
 โหติ ฯ โสปี หิ โสตาปตฺติมคฺคตฺถเมว ปพฺพชิตฺติ ฉฟํคสฺสุตฺตวณฺณนา ฯ

๒. ทกขณฺติ วทฺเณนฺติ เอตายาติ ทกฺขิณา ปริจจาคมยํ ปุณฺณํ ตทฺหปรณฺณโต
 เทยฺยธมฺโม จ ฯ อิธ ปน เทยฺยธมฺโม อธิปฺเปโต ฯ **อิโต** อุกฺกฺขิตฺเตนาติ อิโต เขตฺตโต
 อุปฺปนฺเนน ฯ ราโค วินียติ เอเตนาติ รากวินโย รากสมฺมุจฺเจทิกา ปฏิปทา ฯ เตนหา
 รากวินยปฺปฏิปทํ ปฏิปฺพนาติ ตณฺณิกิภา ฯ

ปุณฺณภิกฺษุณฺหาติ ปุณฺณสฺส อภิกฺษุณฺหา ปุณฺณโมปฺปตฺติโยติ อตฺถโธ ฯ กุสลา-
 ภิกฺษุณฺหาติ ตสฺสเสว เววจันํ ฯ เต ปเนเต สฺขํ อารฺหณฺตํติ สุขสฺสํหาธา ฯ สฺมุจฺจุ
 อคฺคานํ ฐปาทึนํ ทายกาติ โสวคฺคิกา ฯ สฺมุโข เนลํ วิปาโกติ สุขวิปากา ฯ สคฺเค
 อุปฺปตฺติ สคฺโค สคฺคาย สํวตฺตณฺตํติ สคฺคสํวตฺตณฺิกาติ จตฺตุกฺกํจตฺตเร พุติยปณฺณา
 สกสฺส ปจฺมวคฺควณฺณนา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มคอเป็นไทย

๑. พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสคำอันเป็นไวยากรณ์นี้แล้ว พระสุคตผู้พระศาสดา ครั้นตรัสคำอันเป็นไวยากรณ์นี้แล้ว ได้ตรัสคาถาประพันธ์นี้อีกต่อไปว่า

ทายก ก่อนแต่ให้ ก็ดีใจ กำลังให้ พึงทำจิตให้เลื่อมใส
ครั้นให้แล้ว ก็เป็นผู้มีใจเบิกบานความบริบูรณ์แห่ง
เจตนา ๓ ประการ นี้ เป็นความถึงพร้อม แห่งการบูชา ฯ
ปฏิคาหก เป็นผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ ปราศจาก
โมหะ หาอาสวะมิได้ ปฏิคาหกทั้งหลาย ล้วนแล้ว
ประพจน์พรหมจรรย์เป็นเขตที่ถึงพร้อมแห่งบุญ ฯ การบูชานี้
ย่อมมีผลมาก ทั้งฝ่ายตน ทั้งฝ่ายอื่น เพราะชำระเอง เพราะให้
ด้วยมือของตน บัณฑิต ผู้มีปัญญา มีศรัทธา มีใจพ้นแล้ว (จาก
ความตระหนี่) ครั้นบูชาอย่างนี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลก อันไม่มี
ความเบียดเบียน เป็นสุข ดังนี้ ฯ

ฉฬงคทานสูตร มาในจตุตถวรรค แห่งปฐมปณาสกั นกกนิบาตอังคตตร-
นิกาย ฯ

อรรถกถาฉฬงคสูตรว่า บทว่า ฉฬงคสมนฺนาคตา ได้แก่ ประกอบด้วยองค์ที่เป็น
คุณ ๖ ประการ ฯ ทาน ชื่อว่าทักษิณา ฯ หลายบทว่า ปุพฺเพว ทานา สุมโน ความว่า ทายก ย่อม
เป็นผู้ถึงโสภณัส จำเดิมแต่เดือนหนึ่งหรือถึงเดือนว่า เราจักให้ทาน ฯ จริงอยู่ บรรดาเจตนา
ทั้ง ๓ นี้ บุพพเจตนาอันทายกผู้คิดเริ่มต้นแต่จับจงหนาว เราจักให้ทานด้วยผลประโยชน์
ที่เกิดขึ้นจากทานนี้ ย่อมได้ จำเดิมแต่เวลาที่เกิดความคิดว่า เราจักให้ ดังนี้ ฯ ส่วน มุญฺจน
เจตนา ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้อย่างนี้ว่า ททํ จิตฺตํ ปสาเทติ (กำลังให้ ย่อมยังจิตให้
เลื่อมใส) ดังนี้ อันทายก ย่อมได้เฉพาะเวลาที่ให้เท่านั้น ฯ ส่วน อปรเจตนาชื่อว่า ทตฺวา

อตุตมโน โหติ (ครั้นให้แล้ว ย่อมเป็นผู้มีใจเบิกบาน) ดังนี้ อันทายกผู้หวนระลึกถึง
ต่อ ๆ มา ย่อมได้ ฯ บทว่า วิตราคา แปลว่า เป็นผู้ปราศจากโรคได้แก่ เป็นผู้สิ้นอาสวะ ฯ
สองบทว่า รากวินยาย วา ปฏิปन्นา ได้แก่ เป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติเป็นเหตุกำจัดโรค ฯ
ก็เทศานี้เป็นการแสดงปฏิคาหกชั้นสูงสุด ฯ ก็ ทักซิณาที่ทายกถวายแด่พระชินาสพ
ทั้งหลาย เป็นทักซิณาประกอบด้วยองค์ ๖ อย่างเดียวหาได้ ถึงที่ถวายแด่พระอนาคามี
พระสกทาคามี และพระโสดาบัน โดยที่สุดแม้แก่สามเณรผู้รับใช้ซึ่งบวชในวันนั้น ก็ย่อม
ประกอบด้วยองค์ ๖ เหมือนกัน ฯ เพราะว่า สามเณรแม้รูปนั้น ก็บวชแล้วเพื่อโสดาปัตติ
มรรคแน่แท้ ฯ

๒. ฎีกาณฬังคสูตรนั้นว่า ที่ชื่อว่า ทักซิณา เพราะวิเคราะห์ว่า เป็นเครื่องพอกพูน
คือ เจริญแห่งสมบัติทั้งหลาย ได้แก่ บุญที่สำเร็จด้วยการบริจาคและไทยธรรมอันเป็น
อุปกรณ์แห่งบุญนั้น ฯ แต่ในบทว่า ทักซิณา นี้ ประสงค์ถึงไทยธรรม ฯ สองบทว่า อิโต
อุฏฺฐิตেন แปลว่า อันเกิดขึ้นแล้วจากนี้ ฯ โรคะ อันปฏิคาหกย่อมกำจัดได้ ด้วยธรรม
นั้น เหตุนั้น ธรรมนั้น จึงชื่อว่า รากวินยะ (เป็นเหตุกำจัดโรค) คือ ปฏิปทาอันเป็นเหตุ
ถอนโรค ฯ เพราะเหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวว่า รากวินยปฏิบัติ ปฏิปทา ดังนี้

อรรถกถาปฐมวรรค แห่งทุติยปณณาสก จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกายว่ากระแส
แห่งบุญ อธิบายว่า ความเข้าถึงบุญ ชื่อว่า ปุณฺณยาสินฺหา ฯ คำว่า กุสลาสิโนฺหา นี้ เป็น
ไวยากรณ์ของคำว่า ปุณฺณยาสินฺหา นั้นนั่นแล ฯ ก็กระแสแห่งบุญเหล่านั้นนั้น ย่อมนำความสุข
มา เหตุนี้กระแสแห่งบุญเหล่านั้น จึงชื่อว่า สุขสฺสาหารา (นำความสุขมา) ฯ กระแสแห่งบุญ
ทั้งหลาย ชื่อว่า โสวคฺคิกา (ให้อารมณ์เลิศด้วยดี) เพราะวิเคราะห์ว่า ให้อารมณ์ทั้งหลายมี
รูปารมณฺ์เป็นต้นอย่างเลิศด้วยดี ฯ กระแสแห่งบุญทั้งหลาย ที่ชื่อ สุขวิปากา (มีวิปากเป็นสุข)
เพราะวิเคราะห์ว่า มีวิปากเป็นความสุข ฯ การเกิดในสวรรค์ ชื่อว่า ลคฺคะ กระแสแห่งบุญ
เหล่านั้น ย่อมเป็นไปพร้อม เพื่อการเกิดในสวรรค์ เหตุนี้ กระแสแห่งบุญเหล่านั้น จึงชื่อ
ว่า สคฺคสํวตฺตนิกา (เป็นไปพร้อมเพื่อการเกิดในสวรรค์) ฯ